

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Mahkeme'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Anayasada KHK'lerin siyasal denetimi yanında yargısal denetimi de öngörülmüştür. KHK'ler işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarından bunların denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesi'ne verilmiştir. Yargısal denetimde KHK'lerin öncelikle yetki yasasına sonra da Anayasaya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Her ne kadar Anayasanın 148. maddesinde KHK'lerin yetki yasalarının uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasaya biçim ve esas bakımından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasaya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle KHK'lerin yetki yasasına uygunluğunun denetimi girer, çünkü; Anayasa'da Bakanlar Kurulu'na yetki yasasında belirtilen sınırlar içerisinde KHK çıkarma yetkisi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkarılması, KHK'yi Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Böylece KHK'nin yetki yasasına aykırı olması Anayasa'ya aykırı olması ile özdeşleşir.

Olağanüstü Hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan (Mad.121)den alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

KHK'nin yetki yasası ile olan bağı KHK'yi aynı yada değiştirerek kabul eden yasa ile kesilir. KHK'nin Anayasa'ya uygun bir yetki yasasına dayanması geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kuralları içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmasalar bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

KHK'lerin Anayasaya uygunluk denetimleri yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasanın 11. maddesinde "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" denilmektedir. Bu nedenle yasaların denetiminde onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. KHK'ler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasaya uygun olmak zorundadırlar.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan yada dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin Anayasal konumları birbirlerinden farksızdır. Böyle durumlarda KHK'ler Anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle iptaline karar verilen yetki yasasına dayanılarak çıkartılan KHK'lerin Anayasanın Başlangıç'ındaki "hiçbir kişi ve kuruluşun bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı" ayrıca ikinci maddesindeki "hukuk devleti" ilkeleri ile, 6. maddesindeki "hiç kimse veya organ ve kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz" kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesi ile bağdaştırılmaları olanaksızdır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 607 sayılı KHK'nin 13. maddesi dayandırıldığı 4588 sayılı Yetki Kanunu Anayasa Mahkemesi'nin 2000/27 Karar sayılı karar ile iptal edilmiş

Esas Sayısı : 2003/39

Karar Sayısı : 2003/40

olduğundan, bu KHK de Anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır. Bu nedenle 607 sayılı KHK'nin 13. maddesinin Anayasaya aykırı olduğundan iptaline karar verilmesi arz olunur.""